

og hensigtsmæssigt. Dette var det tidligere Lovforslags Stilling, og deri laa paa en vis Maade, om jeg maa bruge det Udtryk, baade dets Styrke og dets Svaghed; dets Styrke, forsaavidt det derved havde faaet en passende og klar Begrændsning for sit Omfang, og paa den anden Side laa ogsaa deri dets Svaghed; thi mangfoldige Mænd baade i og udenfor Salen, der overhovedet vare Venner af, at det fideikommissariske Baand blev løst, mente og kunde maasse med en vis Retmene, at man ikke var gaaet vidt nok i Lovforslaget.

Det nærværende Lovforslag, hvormed vi idag skulle beskæftige os, forudsætter ligesom det tidligere Lovforslag Frivillighed, og det angaar ligeledes kun Jordfideikommissær; men derimod tillader det Overgang til fri Eiendom ikke blot saaledes som det tidligere Lovforslag derved, at en Kapital substitueres for Fordegods, men ogsaa saaledes, at det fideikommissariske Baand overhovedet, naar den nærmeste Succesfor og Hovederne for de arveberettigede Linier dertil give deres Samtykke, fuldstændigt kan falde bort. Dette er en meget vigtig og indgribende Forskjel mellem dette Lovforslag og det tidligere. Nærværende Lovforslag gaar altsaa ud over det i Grundlovens § 93 Givne — dermed siger jeg naturligvis paa ingen Maade, at det gaar imod Grundloven; thi fordi Grundloven ikke paabyder Noget, derfor forbyder den det naturligvis ikke — altsaa, Lovforslaget gaar ud over del i Grundloven Givne og tilsigter at føre Grundlovens Tanke videre til, hvad der af Hensigtsmæssighedshensyn isøvrigt maatte anbefale sig. Det stiller sig nu imidlertid, mine Herrer, for mig som noget Tvivlsomt, om Lovforslaget, naar det først er kommet ind paa dette Spor, naar det altsaa ikke vil indskrænke sig til det i Grundloven umiddelbart og nødvendigt Givne, men vil bringe Grundlovens Tanke videre frem paa et nyt Omraade i Kraft af Hensigtsmæssigheds og Gavnligheds Grundsætninger, om det da kan siges at være gaaet vidt nok, om det da ikke maatte kunne ventes eller forudsættes, at det burde gaa endnu videre, end det her er Tilfældet, og navnlig maatte udvides til at omfatte alle Fideikommisskapitaler overhovedet, alle private haandlagte Fideikommisskapitaler

overhovedet, eller i alt Fald dog saadanne Fideikommisskapitaler, der ere substituerede for oprindeligt Fideikommissjordegods, eller under alle Omstændigheder saadanne Kapitaler, der ffylde Loven af 21de Juni 1854 deres Tilværelse. Det forekommer mig, at Sagens Natur taler for en saadan Udvidelse, thi det maa dog indrømmes, at Pengeskapitaler ere ligesaa vel som Fordegods Formuesgjenstande, og naar det gjælder om overhovedet at løse det fideikommissariske Baand, maa den ene Formuesgjenstand være ligesaa nær dertil som den anden, ligesom det fremdeles synes mig, at Overveielser kun kan blive fuldkommen alsidig og retfærdig, naar den omfatter alle Formuesgjenstande, der høre under Fideikommissets Omraade, medens den vil komme til at lide af en vis Ensidighed og paa en vis Maade komme til at halte, om jeg maa bruge det Udtryk, dersom den indskrænkes til kun at angaa en enkelt Formuesgjenstand, nemlig Fordegodsset. Det forekommer mig ligeledes fra en anden Side, at der er Grund til at gaa videre. Dersom nemlig denne Lov kun kommer til at angaa Jordfideikommissær, saa vil den komme til at virke temmelig forskjelligt for de forskjellige bestaaende Fideikommissærers Bedkommende. Enkelte Steder er der nemlig efterhaanden med kongelig Bevilling solgt meget betydeligt Gods fra og substitueret Fideikommisskapitaler, og navnlig gjælder dette paa alle de Godser, hvor Loven af 21de Juni 1854 er anvendt i større Grad. Dersom altsaa Loven beholder den Begrændsning, der nu er Spørgsmaal om, saa vil Følgen deraf blive, at de Fideikommissbefiddere, der ere komne Tidens Krav imøde paa dette Omraade, som have solgt meget Gods fra i Kraft af Loven af 21de Juni 1854, kun vilde komme til at faa forholdsvis ringere Afgang til at benytte Loven til deres Gunst, hvorimod de Fideikommissbefiddere, som ikke paa denne Maade have substitueret Gods med Kapitaler, have stillet sig i Opposition til Tidens Nøvelser og maasse slet ikke have villet indlade sig paa at sælge i Genhold til Loven af 21de Juni 1854, nu derimod vilde kunne komme til at kunne benytte denne Lov i et ganske andet Omfang end de andre og høste godt af de i den budne For-